

ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อการวิจัยในประเทศไทย

นางสาวจารุพร สัทธาธิก

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2515

PROBLEMS OF LIBRARY RESEARCH IN THAILAND

Miss Charuporn Suttathig

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1972

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ลินดา อนุชา
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ..... *ศ.ดร.วิมล อนุชา* ประธานกรรมการ

..... *ดร.ศุภมาส* กรรมการ

..... *ดร.วิมล อนุชา* กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงค์

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อทำการวิจัย
ในประเทศไทย

ชื่อ   นางสาวจรรยาพร สัทธาธิก   แผนกวิชา   บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา   2515

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและรวบรวมปัญหาในการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดเพื่อทำการวิจัยในประเทศไทย เพื่อศึกษาถึงประเภทของวัสดุที่นำมาใช้ประกอบการอ้างอิง เพื่อเสนอแนะให้ห้องสมุดจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการค้นคว้า และเพื่อรวบรวมบรรณานุกรมงานวิจัยทางคานส์คมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ทำการวิจัยมิให้ซ้ำเรื่องกัน

การดำเนินการวิจัยนั้น ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก วิเคราะห์ถึงการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด ส่วนที่สองวิเคราะห์ถึงปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด

การวิเคราะห์ในส่วนแรกนั้นได้สำรวจรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่มีผู้จัดทำไว้แล้วทาง คานส์คมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และคานการศึกษา แล้วนำรายชื่อทั้งหมดที่ได้มาสุ่มตัวอย่าง เพื่อหาตัวแทน (Sample) มาสำรวจถึงการใช้อักษรอ้างอิงและปัญหาการใช้ การวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแทนจากกลุ่มที่สำเร็จปริญญาโทแล้ว 150 คน และกลุ่มที่กำลังเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ในปี 2512 อีก 150 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 240 ชุด ประมาณร้อยละ 80 แล้วนำปัญหาแต่ละข้อที่ได้รับคำตอบมาหาค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ถึงความแตกต่างของปัญหาของแต่ละแผนกวิชาของกลุ่มที่สำเร็จแล้วว่ามีค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อปัญหาต่างกันหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ในส่วนแรกนั้น ปรากฏว่านักวิจัยใช้หนังสือทั่ว ๆ ไป เช่น ตำรา ประกอบการคนคว้ามักเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนวารสารและหนังสือพิมพ์นั้นใช้อ้างอิงเป็นอันดับสอง สิ่งพิมพ์รัฐบาลอ้างอิงไว้เป็นอันดับสาม ส่วนหนังสืออ้างอิงใช้น้อยกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น และเอกสารที่นำมาประกอบการคนควานั้น เป็นเอกสารภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ยกเว้นสิ่งพิมพ์รัฐบาล กล่าวคือ ใช้นหนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษร้อยละ 60.39 และเป็นภาษาไทยเพียงร้อยละ 39.61 สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลนั้นใช้สิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาไทยร้อยละ 70.59 และเป็นภาษาอังกฤษร้อยละ 29.41

✓ สำหรับการวิเคราะห์ปัญหาในส่วนที่ 2 นั้น พบว่ากลุ่มที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และกลุ่มที่กำลังเรียบเรียงข้อมูลมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่พอเพียงของจำนวน หนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล และหนังสืออ้างอิง รวมทั้งโสตทัศนวัสดุ ในแต่ละสาขาวิชา ปัญหาเอกสารส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ปัญหาไม่ทราบว่า จะหาสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้จากห้องสมุดใดบ้าง ความต้องการหนังสือที่ผู้ออกกำลังใช้อยู่ ปัญหาไม่สามารถค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ต้องการได้

✓ ส่วนคำตอบปัญหาในเรื่องการให้บริการของห้องสมุด อาคารห้องสมุด และการเรียบเรียงผลงานวิจัยนั้น นักวิจัยส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าในเรื่องเหล่านี้ไม่มีปัญหา แต่จากการแยกวิเคราะห์แต่ละสาขาวิชาของกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาแล้วพบว่า บางสาขาวิชาเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีปัญหามาก บางสาขาวิชาก็มีปัญหาน้อย

ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า ปัญหาที่แตกต่างกันของนักวิจัยนั้นขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่จัดทำวิทยานิพนธ์ว่ามีเอกสารประกอบการคนคว้ามกพอหรือไม่ ขึ้นอยู่กับตัวผู้วิจัยเองว่ามีพื้นความรู้และประสบการณ์ในด้านการใช้ห้องสมุดมากน้อยเพียงใด มีพื้นความรู้ภาษาอังกฤษพอเพียงไหม.

Thesis Title   Problems of Library Research in Thailand

Name   Miss Charuporn Suttathig
                         Department Library Science

Academic Year   1972

ABSTRACT

The objectives of this theses are: to study problems in the use of books and library materials for research in Thailand; to study types of books and materials used in writing theses; to suggest some ideas to libraries so as to help them solve problems encountered by researchers, to compile a bibliography of theses in the fields of the social sciences and the humanities.

This thesis is divided into two parts. The first part is the analysis of the utilization of materials available in Thai libraries. Another part is the analysis of problems of using these materials.

The first part was carried out by examining and compiling a bibliography of theses in the social sciences, the humanities, and education. Samples of these works were selected at random in order to find out about their sources of references and about problems of researchers using them in writing theses. Samples include 150 post graduates who had already submitted their works, and 150 graduates, who were conducting their research in 1969.

Questionnaires were sent out to these two groups. Two hundreds and forty questionnaires, or approximately 80 percent were returned. Then, a comparison of the answers of the two groups was made.

The first part of research reveals that the researchers used general texts, periodicals and newspapers, government publications, and reference books respectively. Materials in English have been used more than those in Thai, except government publications. In other words, 60.39 percent of the texts were in English, 39.61 percent, in Thai. As for government publications, 70.59 percent were in Thai and 29.41 in English.

The results of the analysis of the second part show that both graduates and post graduates and problems of the inadequacy of printed and audiovisual materials in each subject. Furthermore, the researchers were handicapped by the language, as most of the publications used are in English. They did not know where to obtain materials relevant to their research. Materials wanted for their studies were checked out. Government publications of special needs were not available.

According to the researchers, problems concerning library services, library buildings, and the preparation of theses were not acute. However, this problem existed in some fields of study as reported by the post graduates.

In summary, different problems of the researchers resulted from their subject fields of research whether the materials

consulted were adequate, and from the researchers themselves as to how well they had knowledge and experiences in the use of library materials and their proficiency in English.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากท่านศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์
 อ่ำพันวงค์ หัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ -
 มหาวิทยาลัย ทั้งในคำนำให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือตรวจแก้ขอบพระองค์ต่าง ๆ
 ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ม.ล. จ้อย นันทวิจิตรินทร์
 อาจารย์สุนทร หังสสุต ในการค้นหาข้อมูล และอาจารย์อุทัย พุติยะโพธิ ได้กรุณาให้
 คำอธิบายเกี่ยวกับบริการถ่ายเอกสารจากต่างประเทศ สำหรับข้อมูลทางสถิตินั้น ได้รับ
 คำแนะนำช่วยเหลือตรวจแก้ขอบพระองค์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต และ
 อาจารย์เศรษฐพร ภูศรีพิทักษ์ ได้ให้แนวความคิดในการวิเคราะห์ปัญหาในเรื่องนี้
 พร้อมทั้งตรวจแก้แบบสอบถามให้ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบ
 แบบสอบถามจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว และบัณฑิตที่กำลังเรียบเรียงข้อมูลในปี
 พ.ศ. 2512 ฉะนั้น จึงขอขอบพระคุณ ขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ณ โอกาส
 นี้ด้วย

จารุพร สัทธาธิก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฉ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา	1
งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้	3
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ข้อจำกัดในการวิจัย... ..	6

2. ท้องสมุคกับการวิจัย ... ..

ความหมายของคำว่าวิจัย... ..	8
ความหมายของการวิจัยจากเอกสาร... ..	10
ท้องสมุคมหาวิทยาลัยและบริการค้นคว้าวิจัย	13
เครื่องมือช่วยในการค้นคว้าวิจัย	32
การวิเคราะห์ข้อมูล... ..	61
การฉบับที่ถก	71
รายงานผลการวิจัย... ..	73

3. วิธีดำเนินการวิจัยและประเภทสิ่งพิมพ์ที่นำมาวิจัย... ..	76
วิธีดำเนินการวิจัย... ..	76
การวิเคราะห์ข้อมูล... ..	77
สรุปผลการวิเคราะห์ส่วนแรก... ..	122
4. ผลของการวิเคราะห์ปัญหาในการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ใน ห้องสมุดเพื่อทำการวิจัย... ..	125
ผลการวิเคราะห์... ..	158
5. สรุปและข้อเสนอแนะ... ..	162
ผลการวิจัยส่วนแรก... ..	162
ผลการวิจัยส่วนที่สอง... ..	163
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเรื่องนี้... ..	165
ข้อเสนอแนะในการวิจัยขั้นต่อไป... ..	167
ประโยชน์ประจักษ์ของการวิจัยที่ได้... ..	167
บรรณานุกรม... ..	169
ภาคผนวก... ..	178
ภาคผนวก ก... ..	179
ภาคผนวก ข... ..	332
ประวัติการศึกษา... ..	341

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำแนกการใช้เอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย	84
2. จำแนกปีที่พิมพ์ของหนังสือภาษาไทยที่นำมาประกอบการอ้างอิง ...	86
3. จำแนกปีที่พิมพ์ของหนังสือภาษาอังกฤษที่นำมาประกอบการอ้างอิง	87
4. จำแนกประเภทหนังสืออ้างอิงที่ใช้ประกอบการค้นคว้า	88
5. รายชื่อวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่นำมาประกอบการ อ้างอิง... ..	89
6. รายชื่อหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่นำมาประกอบการ อ้างอิง... ..	98
7. จำแนกการศึกษาตามชั้นปริญญาที่ได้รับ	126
8. จำแนกตามสถานศึกษา	127
9. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้หนังสือ... ..	128
10. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้หนังสือของกลุ่มที่สำเร็จการศึกษา แล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	132
11. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัญหาการใช้วารสาร... ..	134
12. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้วารสารของกลุ่มที่สำเร็จการ ศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	136
13. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิง	138
14. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิงของกลุ่มที่สำเร็จ การศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	140
15. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล	142
16. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกลุ่มที่สำเร็จ การศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	143
17. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้โศกทัศน์วัสดุ... ..	144

18. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้โทรศัพท์มือถือของกลุ่มที่สำเร็จ การศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	145
19. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการให้บริการของห้องสมุด	147
20. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการให้บริการห้องสมุดของกลุ่มที่สำเร็จ การศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	149
21. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาอาคารห้องสมุด	151
22. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาอาคารห้องสมุดของกลุ่มที่สำเร็จการ ศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	152
23. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียงเรียงข้อมูล	154
24. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียงเรียงข้อมูลของกลุ่มที่สำเร็จ การศึกษาแล้วเฉพาะค่าที่ต่างกัน	155
25. เปรียบเทียบวิธีค้นหาหนังสือของนักวิจัยทั้ง 2 กลุ่ม... .. .	157